

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра дошкільної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи
та міжнародної діяльності

Наталія ВІННІКОВА

«*07*» *вересня* 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАУКОВИЙ СЕМІНАР «АЛЬТЕРНАТИВНІ СИСТЕМИ
ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ»

для аспірантів

спеціальності 012 «Дошкільна освіта»

освітньо-наукового рівня «доктор філософії»

освітньо-наукової програми «Дошкільна освіта»

Київ – 2025

Розробник:

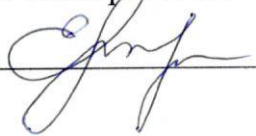
Пономаренко Тетяна Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної освіти Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Викладач:

Пономаренко Тетяна Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної освіти Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

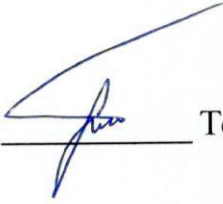
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри дошкільної освіти

Протокол від 28. 08. 2025 р. № 12

Завідувач кафедри Олена ПОЛОВІНА

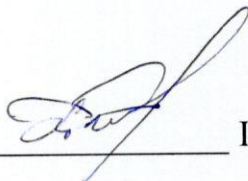
Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Дошкільна освіта»

28. 08. 2025 р.

Гарант освітньо-наукової програми Тетяна ПОНОМАРЕНКО

Робочу програму перевірено

01. 08. 2025 р.

Завідувач аспірантури, докторантури Ілона ТРИГУБ

Пролонговано:

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р. протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р. протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р. протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р. протокол №__
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формою навчання	
	денна	заочна
НАУКОВИЙ СЕМІНАР «АЛЬТЕРНАТИВНІ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ»		
Вид дисципліни	Вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 / 120	
Рік навчання	3	3
Семестр	6	6
Кількість змістовий модулів з розподілом:	3	3
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	32	16
Модульний контроль	8	-
Самостійна робота	80	104
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування готовності майбутніх докторів філософії з дошкільної освіти до вивчення, узагальнення, систематизації теоретико-методологічних, науково-методичних основ альтернативних систем професійної підготовки вихователів дітей раннього й дошкільного віку та упровадження досвіду застосування означених систем або їх компонентів в практику сучасних закладів вищої педагогічної освіти в умовах соціально-політичних змін, турбулентності, невизначеності розвитку, воєнного стану української держави.

Завдання навчальної дисципліни:

– розширення, поглиблення, узагальнення знань майбутніх докторів філософії з дошкільної освіти про теоретико-методологічні, науково-методичні засади альтернативних систем професійної підготовки вихователів дітей раннього й дошкільного віку;

– формування в майбутніх докторів філософії практичного досвіду застосування альтернативних систем або їх компонентів у практиці сучасної вітчизняної вищої педагогічної освіти;

– формування в майбутніх докторів філософії здатності навчатися протягом життя, підвищувати професійну компетентність, здійснювати професійний саморозвиток, планувати програму професійного самовдосконалення.

Інтегральна компетентність.

Здатність продукувати нові ідеї, розв’язувати комплексні проблеми дошкільної освіти, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне і практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Спеціальні компетентності.

СК04. Здатність до розв'язання комплексних проблем під час проведення дослідницько-інноваційної діяльності з дітьми дошкільного віку та студентами.

3. Результати навчання за дисципліною.

Тематичний план для денної форми навчання

педагогічної освіти							
Тема 4. Рівні та види професійної освіти вихователів дітей раннього й дошкільного віку	12	2	2				8
Тема 5. Форми професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти	14	2	2				10
Тема 6. Альтернативність систем професійного вдосконалення вихователів	10	2					8
Тема 7. Підготовка вихователів в умовах воєнного стану української держави	10	2					8
МКР	4						
Разом	46	8	4				34
Змістовий модуль 3. Альтернативні системи професійної підготовки дошкільних педагогів в зарубіжних країнах							
Тема 8. Альтернативні сучасні системи професійної підготовки дошкільних педагогів в країнах Західної Європи	16	4	2				10
Тема 9. Альтернативні освітні системи професійної підготовки дошкільних педагогів у США, Канаді, Туреччині	14	2	2				10
МКР	2						
Разом	30	6	4				20
Усього	120	20	12	-	-	-	80

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						Самостійна
	Аудиторна						
	Усього	Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні, методичні засади підготовки вихователів дітей дошкільного віку							
Тема 1. Нормативно-правова основа професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти			2				11
Тема 2. Зміст та особливості професійної підготовка вихователів дітей раннього й дошкільного віку		2					11
Тема 3. Концепції педагогічної освіти вихователів закладів дошкільної освіти							12
Разом		2	2				34
Змістовий модуль 2. Професійна підготовка вихователів в умовах альтернативності педагогічної освіти							
Тема 4. Рівні та види професійної освіти вихователів дітей раннього й дошкільного віку		2					12

Тема 5. Форми професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти		2					12
Тема 6. Альтернативність систем професійного вдосконалення вихователів			2				11
Тема 7. Підготовка вихователів в умовах воєнного стану української держави			2				11
Разом		4	4				46
Змістовий модуль 3. Системи професійної підготовки дошкільних педагогів в зарубіжних країнах							
Тема 8. Альтернативні сучасні системи професійної підготовки дошкільних педагогів в країнах Західної Європи		2					12
Тема 9. Альтернативні освітні системи професійної підготовки дошкільних педагогів у США, Канаді, Туреччині			2				12
Разом		2	2				24
Усього	120	8	8	-	-	-	104

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ, МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛІВ ДІТЕЙ РАННЬОГО Й ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Тема 1. Нормативно-правова основа професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти

Права громадян на освіту в межах Конституції України. Законодавство України про освіту. Засади державної політики України у сфері освіти (Закони України «Про освіту», «Про дошкільну освіту»). Професійна підготовка вихователів на основі філософії розвитку особистості в період дитинства (за Державним стандартом дошкільної освіти; 2021). Професійна підготовка вихователів відповідно професійного стандарту вихователя закладу дошкільної освіти (2021). Стандарти вищої освіти України: перший (бакалаврський), другий (магістерський) рівні вищої освіти.

Ключові слова: професійна підготовка, законодавство, державна політика, державний стандарт, професійний стандарт.

Література основна: 1, 2, 4.

Література додаткова: 1, 7, 9, 11, 12.

Інформаційні джерела: 1, 2, 3, 4.

Тема 2. Зміст та особливості професійної підготовки вихователів дітей раннього й дошкільного віку

Актуальність та сутність професійної підготовки вихователів закладів

дошкільної освіти. Професійна компетентність вихователів в сукупності її компонентів (ціннісно-мотиваційного, когнітивного, діяльнісного, емоційного, особистісного) як результат їх професійної підготовки. Стандарти вищої освіти України (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти; 2019; другий (магістерський) рівень вищої освіти; 2019), професійний стандарт «Вихователь закладу дошкільної освіти» (2021) як основа професійної підготовки вихователів дітей раннього й дошкільного віку. Діагностика розвитку професійної компетентності вихователів закладів дошкільної освіти.

Ключові слова: професійна компетентність, ціннісно-мотиваційний компонент, когнітивний компонент, діяльнісний компонент, емоційний компонент, особистісний компонент, стандарт, діагностика.

Література основна: 2, 3, 4, 5.

Література додаткова: 1, 7, 9, 11, 12.

Інформаційні джерела: 1, 2, 3, 4.

Тема 3. Концепції педагогічної освіти вихователів закладів дошкільної освіти

Вітчизняна концепція мультиконцептуального підходу до фахової підготовки вихователів: переосмислення ролі викладача; пріоритетність морально-духовного розвитку майбутніх і чинних вихователів; застосування інновацій в освітньому процесі закладів вищої педагогічної освіти; практична спрямованість освітнього процесу; еволюція онлайн-навчання тощо.

Зарубіжні концепції педагогічної освіти вихователів дітей дошкільного віку: персоналістична, прагматична (компетентнісна), прогресивна, багатостороння (В. Оконь); технологічна, гуманістична (функціональна) (Х. Квятковська); концепція «навчання через практику» (Д. Фіш); загальноосвітня, загальнопрофесійна, професійно-спеціалізована (Т. Левовицький).

Ключові слова: концепція, мультиконцептуальний підхід.

Література основна: 2, 3, 4, 5.

Література додаткова: 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 13.

Інформаційні джерела: 1, 2.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВИХОВАТЕЛІВ В УМОВАХ АЛЬТЕРНАТИВНОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Тема 4. Рівні та види професійної освіти вихователів дітей раннього й дошкільного віку

Фахова передвища освіта. Вища освіта. Освіта дорослих. Кваліфікації фахової передвищої освіти (фаховий молодший бакалавр) та вищої освіти (бакалавр, магістр, доктор філософії, доктор наук) за Національною рамкою кваліфікацій. Формальна освіта. Неформальна освіта. Інформальна освіта (самоосвіта). Освіта осіб з особливими освітніми потребами на всіх рівнях освіти.

Ключові слова: формальна освіта, неформальна освіта, інформальна освіта (самоосвіта); національна рамка кваліфікацій, бакалавр, магістр, доктор філософії, доктор наук.

Література основна: 2, 3, 4, 5.

Література додаткова: 11, 12.

Інформаційні джерела: 1, 2, 4.

Тема 5. Форми професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти

Заклади вищої педагогічної освіти різних форм власності (залежно від засновника): державні, комунальні, приватні, корпоративні. Форми професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти: інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева тощо); індивідуальна (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж, на робочому місці, дуальна тощо). Особливості застосування різних форм професійної підготовки вихователів на різних рівнях освіти.

Ключові слова: форма власності, державний, комунальний, приватний, корпоративний, форма професійної підготовки.

Література основна: 2, 3, 4, 5.

Література додаткова: 9, 11, 12.

Інформаційні джерела: 1, 2.

Тема 6. Альтернативність систем професійного вдосконалення вихователів

Складові професійного вдосконалення вихователів: післядипломна освіта; професійне навчання; курси перепідготовки та/або підвищення кваліфікації; будь-які інші складники, що передбачені законодавством, запропоновані суб'єктом освітньої діяльності або самостійно визначені вихователями. Види післядипломної освіти вихователів: спеціалізація; перепідготовка; підвищення кваліфікації, стажування тощо.

Ключові слова: неперервна освіта, професійне вдосконалення, післядипломна освіта, підвищення кваліфікації, стажування.

Література основна: 2, 3, 4, 5.

Література додаткова: 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 13.

Інформаційні джерела: 1, 2.

Тема 7. Підготовка вихователів в умовах воєнного стану української держави

Система підготовки вихователів дітей раннього й дошкільного віку в Україні в умовах воєнного стану. Законодавчо-нормативне забезпечення підготовки вихователів в умовах воєнного стану держави. Особливості організації освітнього процесу з підготовки вихователів в закладах фахової передвищої та вищої освіти в період воєнного стану. Забезпечення якості підготовки вихователів в умовах війни в країні.

Ключові слова: воєнний стан, якість підготовки, європейська освітня інтеграція.

Література основна: 1,4.

Література додаткова: 1, 7.
Інформаційні джерела: 1, 2, 4.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ДОШКІЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Тема 8. Сучасні системи професійної підготовки дошкільних педагогів в країнах Західної Європи

Професійна підготовка дошкільних педагогів у контексті освітньої політики країн Західної Європи (Австрії, Великої Британії, Данії, Німеччини, Фінляндії, Франції, Кіпру тощо). Європейська кваліфікаційна рамка як орієнтир якості професійної підготовки дошкільних педагогів у Західній Європі. Сучасні концептуальні засади та наукові підходи до професійної підготовки дошкільних педагогів в країнах Західної Європи. Організаційно-методичне забезпечення (зміст, форми, методи, засоби тощо) професійної підготовки дошкільних педагогів в країнах Західної Європи.

Ключові слова: професійна підготовка, освітня політика, європейська рамка, організаційно-методичне забезпечення.

Література основна: 2, 3, 5.

Література додаткова: 3, 4, 5, 6, 8, 10, 13.

Тема 9. Освітні системи професійної підготовки дошкільних педагогів у США, Канаді, Туреччині.

Освітня політика в галузі педагогічної освіти як стратегія професійної підготовки дошкільних педагогів у США, Канаді, Туреччині. Стандарти та профілі професійної педагогічної освіти в США, Канаді, Туреччині. Особливості освітнього процесу в освітніх інституціях вищезначених країн.

Ключові слова: освітня політика, стратегія професійної підготовки, освітні інституції, стандарти.

Література основна: 4, 5.

Література додаткова: 2, 3.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (денна форма)

Види діяльності	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		Кількість одиниць	Макс. кіл. балів	Кількість одиниць	Макс. кіл. балів	Кількість одиниць	Макс. кіл. балів

Відвідування лекцій	1	3	3	4	4	3	3
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5
Модульна контрольна робота	25	1	25	1	25	1	25
Разом		-	55	-	56	-	55
Максимальна кількість балів			166:100 = 1,66				
Розрахунок коефіцієнта			1,66				

Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (заочна форма)

Види діяльності	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		Кількість одиниць	Макс. кіл. балів	Кількість одиниць	Макс. кіл. балів	Кількість одиниць	Макс. кіл. балів
Відвідування лекцій	1	1	1	2	2	1	1
Відвідування семінарських занять	1	1	1	2	2	1	1
Робота на семінарському занятті	10	1	10	2	20	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5
Разом		-	17	-	29	-	17
Максимальна кількість балів			63:100 = 0,63				
Розрахунок коефіцієнта			0,63				

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№	Вид роботи	Кількість балів		Форми звітності
		ДФН	ЗФН	
Модуль 1. Теоретико-методологічні, методичні засади підготовки вихователів дітей дошкільного віку				
1.	Нормативно-правова основа професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти	5	5	Доповідь з презентацією
Модуль 2. Професійна підготовка вихователів в умовах альтернативності педагогічної освіти				
2.	Форми професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти	5	5	Доповідь з презентацією
Модуль 3. Системи професійної підготовки дошкільних педагогів в зарубіжних країнах				
3.	Організаційно-методичне забезпечення (зміст, форми, методи, засоби тощо) професійної підготовки дошкільних педагогів в країнах Західної Європи	5	5	Доповідь з презентацією
	Разом	15	15	

Критерії оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Завдання виконано якісно, самостійно та своєчасно; зміст завдання розкритий у повному обсязі, доцільно обрані інформаційні джерела, дібрана інформація систематизована й проаналізована; аспірант виявив ініціативність у пошуку додаткових джерел інформації та креативність у розумінні й творчому використанні набутих знань та умінь
4	Завдання виконано самостійно та своєчасно; зміст завдання загалом розкритий, однак включені матеріали, що не мають безпосереднього відношення до теми; виявлено схильності до системно-наукового аналізу, прагнення до творчого використання набутих знань та умінь, але просліджується наявність незначних помилок
3	Завдання виконано не своєчасно, має місце порушення логіки й структури розробленого матеріалу; робота не містить авторської думки; в наявності суттєві помилки у виконанні завдання, проте аспірант спроможний усунути їх в освітній взаємодії з викладачем
0-2	Завдання виконано поверхово, фрагментарно, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення; виконання завдання несвоєчасне; не містить авторської думки

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль здійснюється у формі виконання письмових робіт у Word Doc. та об'єднаних у Play портфолію.

1) МРК 1 – розробити доповідь з презентацією на тему «Професійна компетентність вихователя дітей раннього й дошкільного віку як сукупності її ціннісно-мотиваційного, когнітивного, діяльнісного, емоційного, особистісного компонентів».

МРК 2 – створити есе з теми «Підготовка вихователів дітей раннього й дошкільного віку в умовах воєнного стану української держави».

3) МРК 3 – скласти анотації опрацьованих літературних джерел до третього модуля «Системи професійної підготовки дошкільних педагогів в зарубіжних країнах» (не менше 20-ти).

Підсумкова кількість балів (max – 25)	Критерії оцінювання
20 - 25	Виставляється за повний, глибокий, точний, логічно структурований зміст виконаного завдання, який свідчить про знання сутності понять змістових модулів дисципліни, аналітичні навички, характеризується нестандартністю, унікальністю, оригінальністю прикладів, грамотністю виконання щодо граматики, стилістики
15 - 19	Виставляється за недостатньо повний, глибокий, точний, логічно структурований зміст виконаного завдання, який свідчить про недостатні знання сутності понять змістових модулів дисципліни, недостатні аналітичні навички, характеризується лише деякими авторськими думками й знахідками; наявністю певних помилок у

	галузях граматики, стилістики
10 - 14	Виставляється за значну відсутність повноти, глибини, точності, логічної структурованості змісту виконаного завдання, який свідчить про значне нерозуміння сутності понять змістових модулів дисципліни, значні труднощі в аналітичній діяльності, про стандартність, відсутність авторської індивідуальності при виконанні завдання, наявність значних помилок у галузях граматики, стилістики
0 - 9	Виставляється за майже або відсутність змісту виконаного завдання, який свідчить про досить значне нерозуміння сутності понять змістових модулів дисципліни, неподоланні труднощі в аналітичній діяльності, про відсутність авторської індивідуальності при виконанні завдання, наявність досить значних помилок у галузях граматики, стилістики

6.4. Форми проведення семестрового контролю

Формою проведення семестрового контролю є **залік**, який проводиться за накопичувальною схемою балів впродовж семестру.

6.5. Шкала відповідності оцінок системою ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни «Науковий семінар «Альтернативні системи підготовки вихователів дітей дошкільного віку» (денна форма)

Модуль	Змістовий модуль 1
Назва модуля	Теоретико-методологічні, методичні засади підготовки вихователів дітей раннього й дошкільного віку

Кількість балів за модуль	55 б.			
Теми лекцій	Тема 1. Нормативно-правова основа професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти 1 б.	Тема 2. Зміст та особливості професійної підготовки вихователів дітей раннього й дошкільного віку 1 б.	Тема 3. Концепції педагогічної освіти вихователів закладів дошкільної освіти 1 б.	
Теми семінарських занять	Тема 1. Нормативно-правова основа професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти 11 б.		Тема 2. Зміст та особливості професійної підготовки вихователів дітей раннього й дошкільного віку 11 б.	
Самостійна робота	5 б.			
Види поточного контролю	Модульний контроль 25 б.			
Модуль	Змістовий модуль 2			
Назва модуля	Професійна підготовка вихователів в умовах альтернативності педагогічної освіти			
Кількість балів за модуль	56 б.			
Теми лекцій	Тема 4. Рівні та види професійної освіти вихователів дітей раннього й дошкільного віку 1 б.	Тема 5. Форми професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти 1 б.	Тема 6. Альтернативність систем професійного вдосконалення вихователів 1 б.	Тема 7. Підготовка вихователів в умовах воєнного стану української держави 1 б.
Теми семінарських занять	Тема 4. Рівні та види професійної освіти вихователів дітей раннього й дошкільного віку 11 б.		Тема 5. Форми професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти 11 б.	
Самостійна робота	5 б.			
Види поточного контролю	25 б.			
Модуль	Змістовий модуль 3			
Назва модуля	Альтернативні системи професійної підготовки дошкільних педагогів в зарубіжних країнах			
Кількість балів за модуль	55 б.			
Теми лекцій	Тема 8. Альтернативні сучасні системи професійної підготовки дошкільних педагогів в країнах Західної Європи 2 б.		Тема 9. Альтернативні освітні системи професійної підготовки дошкільних педагогів у США, Канаді, Туреччині 1 б.	

Теми семінарських занять	Тема 8. Альтернативні сучасні системи професійної підготовки дошкільних педагогів в країнах Західної Європи 11 б.	Тема 9. Альтернативні освітні системи професійної підготовки дошкільних педагогів у США, Канаді, Туреччині 11 б.
Самостійна робота	5 б.	
Види поточного контролю	25 б.	
	Максимальна кількість балів до розрахунку: 166 Розрахунок коефіцієнту: 166:100 = 1,66	

**Навчально-методична картка дисципліни «Науковий семінар
«Альтернативні системи підготовки вихователів дітей дошкільного віку»
(заочна форма)**

Модуль	Змістовий модуль 1	
Назва модуля	Теоретико-методологічні, методичні засади підготовки вихователів дітей раннього й дошкільного віку	
Кількість балів за модуль	17 б.	
Теми лекцій	Тема 2. Зміст та особливості професійної підготовка вихователів дітей раннього й дошкільного віку 1 б.	
Теми семінарських занять	Тема 1. Нормативно-правова основа професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти 11 б.	
Самостійна робота	5 б.	
Модуль	Змістовий модуль 2	
Назва модуля	Професійна підготовка вихователів в умовах альтернативності педагогічної освіти	
Кількість балів за модуль	29 б.	
Теми лекцій	Тема 4. Рівні та види професійної освіти вихователів дітей раннього й дошкільного віку 1 б.	Тема 5. Форми професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти 1 б.
Теми семінарських занять	Тема 6. Альтернативність систем професійного вдосконалення вихователів 11 б.	Тема 7. Підготовка вихователів в умовах воєнного стану української держави 11 б.
Самостійна робота	5 б.	
Модуль	Змістовий модуль 3	

Назва модуля	Альтернативні системи професійної підготовки дошкільних педагогів в зарубіжних країнах
Кількість балів за модуль	17 б.
Теми лекцій	Тема 8. Альтернативні сучасні системи професійної підготовки дошкільних педагогів в країнах Західної Європи 1 б.
Теми семінарських занять	Тема 9. Альтернативні освітні системи професійної підготовки дошкільних педагогів у США, Канаді, Туреччині 11 б.
Самостійна робота	5 б.
	Максимальна кількість балів до розрахунку: 63 Розрахунок коефіцієнту: 63:100 = 0,63

8. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. (Державний стандарт дошкільної освіти). Нова редакція. Київ, 2021. Наказ МОН № 33 від 12.01.2021 року. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 05.08.2025)
2. Беленька Г. Підготовка вихователів дітей дошкільного віку: вектор євроінтеграції. Збірник наукових праць. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка. № 35 (1) 2021. С. 30 – 35.
3. Мельник Н.І. Професійна підготовка дошкільних педагогів у країнах Західної Європи: теорія і практика: монографія. Умань. ФОП Жовтий О.О., 2016. 392 с.
4. Стратегії формування професійних компетентностей майбутніх фахівців дошкільної та початкової освіти. Початкова школа. 2017. № 4. С. 1–3.
5. Melnyk, Nataliia I. та Bogush, Alla M. та Vertuhina, Valentyna M. та Trofailya, Nataliia D. та Rohalska, Nadiia V. Comparative Research in the Field of Professional Education of Preschool Teachers: Comparative Content Analysis as a Method of Authentic Interpretation of Concepts. *Linguistics and Culture Review*. 2021. (5(S2)). С. 231– 245.

Додаткові:

1. Актуальні питання функціонування та розвитку системи освіти України в умовах збройної агресії РФ проти України : монографія / за ред. С.Л. Лондара ; ДНУ «Інститут освітньої аналітики». Київ, 2022. 226 с.
2. Дем'янова В.Ю., Драч І.І. Особливості підготовки педагогів дошкільної освіти: досвід США. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. № 79, Т. 1. С. 96 – 105.

3. Зарубіжний досвід професійної підготовки педагогів : аналітичні матеріали / Авшенюк Н.М., Дяченко Л.М., Котун К.В., Марусинець М.М., Огієнко О.І., Сулима О.В., Постригач Н.О. Київ : ДКС «Центр», 2017. 83 с.

4. Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (23–24 квітня 2020 року, м. Суми). Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2020. 191 с.

5. Козак Л. Сучасні дошкільна освіта: європейський досвід. Освітологічний дискурс. 2017. № 3-4 (18-19). С. 235 – 251

6. Мельник Н. Професійна підготовка педагогів дошкільних установ у Франції: загальні особливості. *Наука і освіта*. 2015. № 9. С. 131 – 138.

7. Освіта України в умовах воєнного стану. Інформаційно-аналітичний збірник. Інститут освітньої аналітики. 2022. 58 с.

8. Особистісно-професійна підготовка фахівців у контексті інтеграції України в європейський освітній простір: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Вінниця, 8 листопада 2024 р.). Вінниця: «Твори», 2024. 235 с

9. Про затвердження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти». Наказ МОН України від 19 жовтня 2021 р. № 755-21. URL: https://osvita.ua/doc/files/news/848/84885/NAKAZ_755.pdf (дата звернення: 06.08.2025).

10. Професійна підготовка педагогів дошкільної освіти в умовах європейського вибору: проблеми, пошуки, здобутки. Монографія / [Брежнева О.Г., Березіна О. О., Бухало О.Л. та ін.; за наук. ред. О.Г. Брежневої]. Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2020. 322 с.

11. Стандарт вищої освіти України. Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України 21.11.2019 р. № 1456. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/012-Doshk.osvita-bakalavr.28.07.pdf> (дата звернення: 11.08.2025).

12. Стандарт вищої освіти України. Другий (магістерський) рівень вищої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України 29.04.2020 р. № 572.

URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/05/2020-zatverd-standart-012-m.pdf> (дата звернення: 12.08.2025).

13. Сулима О.В. Підготовка вихователів дошкільних закладів у Федеративній Республіці Німеччина: історії, реалії, перспективи / методичний посібник. К.: Видавництво «Альфа-Пік», 2010. 72 с.

Інформаційні джерела:

1. Закон України «Про дошкільну освіту». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 49, ст.259.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> (дата звернення: 09.08.2025).

2. Закон України «Про освіту». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38 – 39, ст.380.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 19.08.2025).

3. Конституція України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 07.08.2025).

4. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#n12> (дата звернення: 05.08.2025).

ДОДАТКИ

ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «НАУКОВИЙ СЕМІНАР «АЛЬТЕРНАТИВНІ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ»

Змістовий модуль 1

Теоретико-методологічні, методичні засади підготовки вихователів дітей раннього й дошкільного віку

Семінарське заняття 1

Тема 1. Нормативно-правова основа професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти

Теоретична частина.

Питання для обговорення

1. Законодавство України про освіту.
2. Засади державної політики України у сфері освіти (Закони України «Про освіту», «Про дошкільну освіту).
3. Професійна підготовка вихователів на основі філософії розвитку особистості в період дитинства (за Державним стандартом дошкільної освіти; 2021).
4. Професійна підготовка вихователів відповідно професійного стандарту вихователя закладу дошкільної освіти (2021).
5. Стандарти вищої освіти України: перший (бакалаврський), другий (магістерський) рівні вищої освіти.

Практична частина.

Підготувати відео-презентацію з теми «Нормативно-правові документи у галузі підготовки вихователів дітей раннього й дошкільного віку в Україні»

Література основна: 1, 2, 4.

Література додаткова: 1, 7, 9, 11, 12.

Інформаційні джерела: 1, 2, 3, 4.

Семінарське заняття 2

Тема 2. Зміст та особливості професійної підготовки вихователів дітей раннього й дошкільного віку

Теоретична частина.

Питання для обговорення

1. Актуальність та сутність професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти.
2. Професійна компетентність вихователів в сукупності її компонентів.
3. Стандарти вищої освіти України спеціальності 012 «Дошкільна освіта», професійний стандарт «Вихователю закладу дошкільної освіти» (2021) як основа професійної підготовки вихователів.
4. Діагностика розвитку професійної компетентності вихователів закладів дошкільної освіти.

Практична частина.

Дослідити рівень та особливості розвитку будь-якого компоненту професійної компетентності майбутніх вихователів дітей дошкільної освіти за спеціально розробленою діагностичною методикою.

Література основна: 2, 3, 4, 5.

Література додаткова: 1, 7, 9, 11, 12.

Інформаційні джерела: 1, 2, 3, 4.

Змістовий модуль 2

Професійна підготовка вихователів в умовах альтернативності компонентів освітньої системи

Семінарське заняття 3

Тема 4. Рівні та види професійної освіти вихователів дітей раннього й дошкільного віку

Теоретична частина.

Питання для обговорення

1. Фахова передвища та вища освіта вихователів.
2. Освіта чинних вихователів.
3. Кваліфікації фахової передвищої та вищої освіти за Національною рамкою кваліфікацій.
4. Формальна, неформальна, інформальна освіта вихователів.
5. Освіта осіб з особливими освітніми потребами на всіх рівнях освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта».

Практична частина.

Розробити зміст лекції-дискусії «Формальна, неформальна, інформальна види освіти вихователів дітей раннього й дошкільного віку: досягнення, проблеми, перспективи розвитку».

Література основна: 2, 3, 4, 5.

Література додаткова: 11, 12.

Інформаційні джерела: 1, 2, 4.

Семінарське заняття 4

Тема 5. Форми професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти

Теоретична частина.

1. Заклади вищої педагогічної освіти різних форм власності.
2. Форми професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти.
3. Особливості застосування різних форм професійної підготовки вихователів на різних рівнях освіти.

Практична частина.

4. Підготувати відео-презентацію з теми «Форми професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти».

Література основна: 2, 3, 4, 5.

Література додаткова: 9, 11, 12.

Інформаційні джерела: 1, 2.

Змістовий модуль 3

Системи професійної підготовки дошкільних педагогів в зарубіжних країнах

Семінарське заняття 5

Тема 8. Сучасні системи професійної підготовки дошкільних педагогів в країнах Західної Європи

Теоретична частина.

1. Професійна підготовка дошкільних педагогів у контексті освітньої політики країн Західної Європи.
2. Європейська кваліфікаційна рамка як орієнтир якості професійної підготовки дошкільних педагогів у Західній Європі.
3. Сучасні концептуальні засади та наукові підходи до професійної підготовки дошкільних педагогів в країнах Західної Європи.
4. Організаційно-методичне забезпечення (зміст, форми, методи, засоби тощо) професійної підготовки дошкільних педагогів в країнах Західної Європи.

Практична частина.

Розробити есе з теми «Професійна підготовка дошкільних педагогів в країнах Західної Європи як альтернатива підготовки вихователів в Україні».

Література основна: 2, 3, 5.

Література додаткова: 3, 4, 5, 6, 8, 10, 13.

Семінарське заняття 6

Тема 9. Освітні системи професійної підготовки дошкільних педагогів у США, Канаді, Туреччині

Теоретична частина.

Питання для обговорення

1. Освітня політика в галузі педагогічної освіти як стратегія професійної підготовки дошкільних педагогів у США, Канаді, Туреччині.
2. Стандарти та профілі професійної педагогічної освіти в США, Канаді, Туреччині.
3. Особливості освітнього процесу в освітніх інституціях вищезначених країн.

Практична частина.

Розробити педагогічні рекомендації щодо впровадження досвіду підготовки дошкільних педагогів у США, Канаді, Туреччині в систему вищої педагогічної освіти в Україні.

Література основна: 4, 5.

Література додаткова: 2, 3.